

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-116

M. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2009

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

PAPER - ML - 106 : LIBRARY AND USERS

(June 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

(1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Answer in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Define 'Information Needs'.
- (b) What is meant by Information Seeking Behaviour ?
- (c) State importance of User Studies.
- (d) Explain what is meant by Questionnaire ?
- (e) State need of Information Literacy.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain advantages and disadvantages of Questionnaire.
- (b) Describe various methods of User Study.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Explain in detail various methods of conducting Information Literacy Programmes.
- (b) State various types of Information Users and explain their information needs.

[3611]-116/1

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-116

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्र.1) ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]
- (अ) 'माहितीची गरज' व्याख्या द्या.
  - (ब) माहिती शोधाचे वर्तन म्हणजे काय ?
  - (क) उपभोक्ता अभ्यासाचे महत्त्व सांगा.
  - (ड) प्रश्नावली म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.
  - (इ) माहिती साक्षरतेची आवश्यकता सांगा.
- प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [10]
- (अ) प्रश्नावलीचे फायदे-तोटे स्पष्ट करा.
  - (ब) उपभोक्ता अभ्यासाच्या विविध पद्धतींचे वर्णन करा.
- प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [15]
- (अ) माहिती साक्षरता उपक्रम राबविण्याच्या विविध पद्धती सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
  - (ब) माहिती उपभोक्त्यांचे विविध प्रकार सांगून त्यांच्या माहितीच्या गरजा स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-115

M. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2009

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

PAPER - ML-105 : INFORMATION TECHNOLOGY – BASICS (THEORY)

(June 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answer in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) What is meant by Transmission Modes ?
- (b) Write a short note on LAN.
- (c) State characteristics of WAN.
- (d) Define Weblogs and state its types.
- (e) Write a note on RSS Feed.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) What is Network Topology ? Describe various types of Topologies.
- (b) Differentiate between Bounded and Unbounded Media of Communication.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) What is Internet Security ? Discuss how Internet Security can be ensured in a Library.
- (b) Write an essay on current trends in IT Applicable to Libraries.

[3611]-115/1

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-115

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणत्याही तीन) [15]

- (अ) दळणवळण पद्धती म्हणजे काय ?
- (ब) लॅन (LAN) वर थोडक्यात टीप लिहा.
- (क) वॅनची (WAN) वैशिष्ट्ये नमूद करा.
- (ड) वेबलॉगची (Weblog) व्याख्या देऊन त्याचे प्रकार सांगा.
- (इ) आरएसएस फीड (RSS Feed) वर टीप लिहा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [10]

- (अ) नेटवर्क टोपोलॉजी म्हणजे काय ? टोपोलॉजीच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा.
- (ब) बंधिस्त (Bounded) आणि मुक्त (Unbounded) संप्रेक्षण माध्यमांमधील फरक स्पष्ट करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणताही एक) [15]

- (अ) इंटरनेट सुरक्षा म्हणजे काय ? इंटरनेटची सुरक्षा कशी साध्य करता येईल त्याची चर्चा करा.
- (ब) ग्रंथालयास उपयुक्त ठरणान्या माहिती तंत्रज्ञानातील प्रचलित प्रवाहावर निबंध लिहा.

[3611]-115/2

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-114

M. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2009

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**PAPER - ML-104 : MANAGEMENT OF LIBRARIES AND
INFORMATION CENTRES - A (THEORY)**

(June 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answer in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Describe any two approaches to Management.
- (b) State qualities of a Good Manager.
- (c) Explain concept of MBO.
- (d) What is Job Description and Job Analysis ?
- (e) What is meant by Outsourcing ? Mention library activities which can be outsourced.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Write a note on Scientific Management.
- (b) What is ZBB ? Explain how it is useful in preparing a budget for Libraries.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) What is Cost-Benefit Analysis ? Explain how it is useful in Library Management.
- (b) Bring out importance of Planning in Management and explain various types of Plans.

[3611]-114/1

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-114

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) व्यवस्थापनाच्या कोणत्याही दोन दृष्टीकोनांचे वर्णन करा.
- (ब) चांगल्या व्यवस्थापकाची गुणवैशिष्ट्ये सांगा.
- (क) एम.बी.ओ. ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ड) कार्यवर्णन व कार्यविश्लेषण म्हणजे काय ?
- (इ) आऊटसोर्सिंग म्हणजे काय ते सांगून ग्रंथालयातील कोणकोणत्या कार्यांचे आऊटसोर्सिंग करता येईल ते नमूद करा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [10]

- (अ) शास्त्रीय व्यवस्थापनावर टीप लिहा.
- (ब) शून्यधारित अर्थसंकल्प (Zero Base Budget) म्हणजे काय ते सांगून ग्रंथालयाचे अंदाजपत्र तयार करतांना ते कसे उपयोगी ठरते ते स्पष्ट करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [15]

- (अ) खर्च-नफा विश्लेषण म्हणजे काय ते सांगून ते ग्रंथालय व्यवस्थापनाकरिता कसे उपयुक्त ठरते ते स्पष्ट करा.
- (ब) व्यवस्थापनात नियोजनाचे महत्त्व सांगून नियोजनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

[3611]-114/2

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3611]-113

M. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2009

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

PAPER - ML-103 : INFORMATION RETRIEVAL

(June 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

(1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Answer in 50 words each : (Any Three)

[15]

- (a) Explain need of Vocabulary Control.
- (b) State and describe in brief the types of Information Products.
- (c) Mention characteristics of Indexing Languages.
- (d) What is Boolean Logic ? Draw Venn Diagrams.
- (e) What is meant by Automatic Indexing ?

Q.2) Answer in 100 words : (Any One)

[10]

- (a) Discuss various search strategies used for retrieving Information.
- (b) Write a note on Information Retrieval Models.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One)

[15]

- (a) What are Recall Ratio and Precision Ratio ? Explain their importance in evaluation of Information Retrieval System.
  - (b) What is meant by Information Analysis and Repackaging ? Describe its any two methods.
-

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3611]-113

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन)

[15]

- (अ) संज्ञा नियंत्रणाची गरज स्पष्ट करा.
- (ब) माहिती साधनांचे (Information Products) प्रकार सांगून त्यांचे थोडक्यात वर्णन करा.
- (क) निर्देशन भाषांची वैशिष्ट्ये नमूद करा.
- (ड) बुलियन लॉजिक म्हणजे काय ते सांगून व्हेनची आकृती काढा.
- (इ) स्वयंचलित निर्देशन म्हणजे काय ?

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक)

[10]

- (अ) माहिती प्रतिप्राप्तीसाठी उपयोगात येणाऱ्या विविध शोध व्यूहरचनांची चर्चा करा.
- (ब) माहिती प्रतिप्राप्ती मॉडेल्सवर टीप लिहा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक)

[15]

- (अ) रिकॉल आणि प्रिसिजन रेशो म्हणजे काय ते सांगून माहिती प्रतिप्राप्ती पद्धतीच्या मूल्यमापनातील त्यांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (ब) माहिती विश्लेषण आणि पुनर्संघटन म्हणजे काय ते सांगून त्याच्या कोणत्याही दोन पद्धतींचे वर्णन करा.
-

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3611]-112

M. Lib. I. Sc. (Semester - I) Examination - 2009

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

PAPER - ML-102 : INTRODUCTION TO RESEARCH METHODOLOGY

(June 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

(1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1) Answer in 50 words each : (Any Three)

[15]

- (a) What is Hypothesis ? State its types.
- (b) State the Law of Single Variable.
- (c) What do you understand by Oral History ?
- (d) What is Sampling ?
- (e) Differentiate between Participant Observation and Non-participant Observation.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One)

[10]

- (a) "Report Writing is the last but not the least step in the Process of Research." Discuss.
- (b) Bring out importance of 'Cranfield Research Project' in the LIS Research.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One)

[15]

- (a) What is Research Methodology ? Why Knowledge of Research Methodology is considered essential for a Librarian ?
  - (b) Enumerate various methods of Research and explain in detail the Case Study Method with reference to LIS Research.
-

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 2

[3611]-112

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) 'गृहितके' म्हणजे काय ते सांगून गृहितकांचे प्रकार लिहा.
- (ब) एकचलत्वाचा (Single Variable) सिद्धांत सांगा.
- (क) मौखिक इतिहास म्हणजे काय ?
- (ड) नमूना निवड म्हणजे काय ?
- (इ) सहभागी निरीक्षण व असहभागी निरीक्षण यातील फरक सांगा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [10]

- (अ) "संशोधन अहवाल ही संशोधन प्रक्रियेतील सर्वात शेवटची पण महत्त्वाची पायरी आहे." चर्चा करा.
- (ब) 'क्रानफिल्ड संशोधन प्रकल्पा'चे ग्रंथालय व माहितीशास्त्र संशोधनातील महत्त्व विशद करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक)

[15]

- (अ) संशोधन पद्धती म्हणजे काय ते सांगून ग्रंथपालास संशोधन पद्धतीचे ज्ञान असणे का गरजेचे आहे ते सांगा.
- (ब) संशोधनाच्या विविध पद्धती सांगून व्यष्टी अध्ययन पद्धत ग्रंथालय व माहितीशास्त्र संशोधनाच्या संदर्भात स्पष्ट करा.
-

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-111

M. Lib. I. Sc. (Semester-I) Examination - 2009

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

PAPER - ML-101 : INFORMATION, COMMUNICATION AND SOCIETY

(June 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Write in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) What is meant by Resource Sharing ?
- (b) Differentiate between Data, Information and Knowledge.
- (c) Explain concept of Library Consortia. Give examples.
- (d) Enumerate fundamental functions of a National Library.
- (e) Explain concept of Communication.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Write a critical note on the National Library of India.
- (b) Discuss barriers in Resource Sharing and suggest ways to overcome them.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Write an essay on Modern Media of Communication and explain its impact on Library Services.
- (b) Discuss changing roles and responsibilities of Library and Information Professionals in the Information Society.

[3611]-111/1

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-111

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) रिसोस शेअरिंग म्हणजे काय ?
- (ब) डेटा, माहिती व ज्ञान यातील फरक सांगा.
- (क) 'लायब्ररी कन्सोशिया' ही संकल्पना स्पष्ट करा. उदाहरणे द्या.
- (ड) राष्ट्रीय ग्रंथालयाच्या मूळभूत कार्याची यादी द्या.
- (इ) संप्रेषणाची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [10]

- (अ) भारतातील राष्ट्रीय ग्रंथालयावर समीक्षात्मक टीप लिहा.
- (ब) रिसोस शेअरिंगमधील अडथळांची चर्चा करून ते दूर करण्याचे मार्ग सूचवा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [15]

- (अ) संप्रेषणाच्या आधुनिक साधनांवर निबंध लिहून ग्रंथालयातील सेवांवरील त्यांचा प्रभाव स्पष्ट करा.
- (ब) माहितीधिष्टीत समाजातील ग्रंथालय आणि माहिती व्यवसायिकांची जबाबदारी व बदलत्या भूमिकेची चर्चा करा.

[3611]-111/2

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-215

M. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2009

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**PAPER - ML-205 : INFORMATION TECHNOLOGY –
APPLICATIONS (THEORY)**

(June 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) What is meant by Multimedia ? State its uses.
- (b) Name any five softwares used for establishing Digital Library.
- (c) Define Metadata and enlist elements of Dublin Core.
- (d) State advantages and disadvantages of E-journals.
- (e) Write a note on Data Warehousing.

Q.2) Answer in 150 words : (Any One) [10]

- (a) What is Library Network ? Discuss in detail its need, purpose and advantages.
- (b) What is Electronic Publishing ? Highlight its impact on Libraries and Information Centres.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Describe in detail the characteristics, objectives, functions and need of a Digital Library.
- (b) What is meant by Electronic Database ? Explain criteria for the evaluation of Database.

[3611]-215/1

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-215

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) मल्टिमिडिया (Multimedia) म्हणजे काय ते सांगून त्याचे उपयोग सांगा.
- (ब) डिजिटल ग्रंथालय स्थापन करण्याकरिता लागणाऱ्या कोणत्याही पाच आज्ञावलींची नांवे द्या.
- (क) मेटाडेटाची व्याख्या देऊन डबलिन कोरमधील घटकांची यादी द्या.
- (ड) इ-नियतकालिकेचे फायदे आणि तोटे सांगा.
- (इ) डेटा वेअरहाऊसिंगवर टीप लिहा.

प्र.2) १५० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [10]

- (अ) ग्रंथालयाचे जाळे म्हणजे काय ते सांगून त्याची आवश्यकता, हेतू आणि फायद्यांची सखोल चर्चा करा.
- (ब) इलेक्ट्रॉनिक पब्लिशिंग म्हणजे काय ते सांगून त्याचा ग्रंथालय आणि माहिती केंद्रावरील प्रभाव अधोरेखित करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [15]

- (अ) डिजिटल ग्रंथालयाची वैशिष्ट्ये, हेतू, कार्ये आणि आवश्यकतेचे सविस्तर वर्णन करा.
- (ब) इलेक्ट्रॉनिक डेटाबेस म्हणजे काय ते सांगून डेटाबेसच्या मूल्यमापनाचे निकष स्पष्ट करा.

[3611]-215/2

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-214

M. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2009

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**PAPER - ML-204 : MANAGEMENT OF LIBRARIES AND
INFORMATION CENTERS - B (THEORY)**

(June 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) *All questions are compulsory.*
- (2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) State steps involved in Project Management.
- (b) What is Quality Audit ?
- (c) Write a note on SWOT Analysis.
- (d) Explain in brief Performance Measurement Techniques.
- (e) What is Time and Motion Study ?

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Discuss with example how CPM technique can be used in a Library.
- (b) Explain concept of re-engineering and state how you will implement it in a Library ?

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) What is Marketing of Information Services ? Describe how marketing of information services can be carried out in a University Library ?
- (b) What is Management of Change ? Discuss various techniques of managing the change.

[3611]-214/1

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-214

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) प्रकल्प व्यवस्थापनातील पायऱ्या सांगा.
- (ब) क्वालिटी ऑडिट म्हणजे काय ?
- (क) स्वॉट ॲनेलिसिसवर टीप लिहा.
- (ड) कार्यक्षमता मोजमाप (Performance Measurement) करण्याची यंत्रे थोडक्यात विशद करा.
- (इ) 'टाइम ॲण्ड मोशन स्टडी' म्हणजे काय ?

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [10]

- (अ) सी.पी.एम. तंत्र ग्रंथालयात कसे वापरता येईल ते सोदाहरण स्पष्ट करा.
- (ब) पुनःअभियांत्रिकी ही संकल्पना स्पष्ट करून तीचे ग्रंथालयात कसे उपयोजन कराल ते सांगा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [15]

- (अ) माहितीच्या सेवांचे विपणन म्हणजे काय ते सांगून विद्यापीठ ग्रंथालयात माहितीच्या सेवांचे विपणन कसे कराल त्याचे वर्णन करा.
- (ब) बदलाचे व्यवस्थापन म्हणजे काय ते सांगून बदलाच्या व्यवस्थापनाच्या विविध तंत्राची चर्चा करा.

[3611]-214/2

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-213

M. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2009

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**PAPER - ML-203 : BIBLIOGRAPHIC CONTROL AND
INFORMATION SYSTEMS**

(June 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answer in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) Discuss concept of Bibliographic Control.
- (b) What is UAP ? State its need and objectives.
- (c) Write a note on UNESCO's Contribution in UBC.
- (d) Explain role of NICFOS.
- (e) Comment on the Library and Information Policy of India.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain role of NISCAIR in Bibliographic Control in India.
- (b) Write a detailed note on 'MEDLARS'.

Q.3) Answer in detail in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Discuss objectives of UNISIST and their achievements.
- (b) What are the basic objectives of an International Information System ? Discuss activities of any two International Information Systems.

[3611]-213/1

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-213

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) सूचीय नियंत्रणाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ब) यूएपी (UAP) म्हणजे काय ? त्याची आवश्यकता आणि उद्देश नमूद करा.
- (क) जागतिक ग्रंथसूचीय नियंत्रणातील युनेस्कोच्या योगदानावर टीप लिहा.
- (ड) निक्फोस (NICFOS)ची भूमिका विशद करा.
- (इ) भारताच्या ग्रंथालय आणि माहितीविषयक धोरणांवर टिप्पणी करा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [10]

- (अ) भारतातील ग्रंथसूचीय नियंत्रणातील निस्केअरची (NISCAIR) भूमिका स्पष्ट करा.
- (ब) मेडलर्सवर (MEDLARS) सविस्तर टीप लिहा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [15]

- (अ) युनिसिस्टच्या उद्दिष्टांची व साध्यांची चर्चा करा.
- (ब) आंतरराष्ट्रीय माहिती पद्धतीची मूळ उद्दिष्टे सांगून जागतिक स्तरावर कार्यरत असलेल्या कोणत्याही दोन माहिती पद्धतींच्या कार्याची चर्चा करा.

[3611]-213/2

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-212

M. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2009

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**PAPER - ML-202 : STATISTICAL TECHNIQUES OF RESEARCH
AND BIBLIOMETRICS**

(June 2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) What is a Research Report ?
- (b) Explain concept of Obsolescence.
- (c) What is SPSS ? State its uses.
- (d) Define Scientometrics.
- (e) Explain with example the difference between Mode and Median.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) Explain Bradford's Law.
- (b) Explain how Data Analysis and Interpretation enables generalisation ?

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Explain usefulness of Citation Analysis in Collection Development and Management.
- (b) Describe in detail any one of Style of Manual.

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-212

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) संशोधन अहवाल म्हणजे काय ?
- (ब) ऑब्सोलसन्सची (Obsolescence) संकल्पना स्पष्ट करा.
- (क) एस.पी.एस.एस. म्हणजे काय ते सांगून त्याचे उपयोग सांगा.
- (ड) सायंटोमेट्रिक्सची व्याख्या द्या.
- (इ) मोड आणि मिडियनमधील फरक उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [10]

- (अ) ब्रॅडफोर्डचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (ब) डेटा विश्लेषण आणि अर्थनिवर्चनामुळे सामान्यीकरण कसे शक्य होते ते स्पष्ट करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [15]

- (अ) वाचनसाहित्य संग्रह विकासासाठी आणि व्यवस्थापनासाठी उद्धरण विश्लेषणाची उपयुक्तता स्पष्ट करा.
- (ब) कोणत्याही एका शैली पुस्तिकेचे (Style Manual) सविस्तर वर्णन करा.

[3611]-212/2

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-211

M. Lib. I. Sc. (Semester - II) Examination - 2009

LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

**PAPER ML-201 : LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE EDUCATION
(June 2008 Pattern)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- (1) All questions are compulsory.*
- (2) Figures to the right indicate full marks.*

Q.1) Answers in 50 words each : (Any Three) [15]

- (a) What do you mean by Accreditation of Library and Information Science Departments ?
- (b) Define IPR.
- (c) State characteristics of a Profession.
- (d) What is Knowledge Management ?
- (e) State merits of 'Lecture' Method of Teaching.

Q.2) Answer in 100 words : (Any One) [10]

- (a) State need for Code of Ethics for Librarianship.
- (b) Describe Process of Accreditation adopted by ALA.

Q.3) Answer in 300 words : (Any One) [15]

- (a) Enumerate various Methods of Evaluation and describe any two of them with their merits and demerits.
- (b) What is Copyright ? Discuss its implications in Librarianship.

[3611]-211/1

Total No. of Questions : 3]

[Total No. of Printed Pages : 1

[3611]-211

मराठी रूपांतर

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

सूचना :

- (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) ५० शब्दांत उत्तरे लिहा : (कोणतेही तीन) [15]

- (अ) ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र विभागाची अधिस्वीकृती (Accreditation) म्हणजे काय ?
- (ब) आय.पी.आर.ची व्याख्या द्या.
- (क) व्यवसायाची (Profession) वैशिष्ट्ये सांगा.
- (ड) ज्ञान व्यवस्थापन म्हणजे काय ?
- (इ) अध्यापनाच्या 'व्याख्यान' पद्धतीचे गुण सांगा.

प्र.2) १०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [10]

- (अ) नैतिकतेच्या संहितेची (Code of Ethics) ग्रंथपालनासाठी आवश्यकता सांगा.
- (ब) ए.एल.ए.ने अवलंबिलेल्या अधिस्वीकृतीच्या (Accreditation) प्रक्रियेचे वर्णन करा.

प्र.3) ३०० शब्दांत उत्तर लिहा : (कोणतेही एक) [15]

- (अ) मूल्यमापनाच्या विविध पद्धती नमूद करून त्यापैकी कोणत्याही दोनाच्या गुण-दोषांसह वर्णन करा.
- (ब) प्रकाशनाधिकार (Copyright) म्हणजे काय ते सांगून त्याच्या ग्रंथपालनावरील परिणामांची चर्चा करा.